

Het
Groninger
Actieplan
Ongedocumenteerden

Het Groninger Actieplan Ongedocumenteerden

In Groningen wordt er in woord en daad al veel voor groepen asielzoekers en andere vreemdelingen wordt gedaan. GroenLinks heeft de afgelopen jaren voortdurend kwesties als het verkrijgen van Nederlanderschap voor generaal pardonners¹ en het kinderpardon² geagendeerd. Ook schreven we een uitgebreide asiel- en vluchtelingennotitie³. Daarmee bepleitten we om de noodopvang voor asielzoekers toegankelijk te houden voor gezinnen met kinderen. Ook hebben wij er altijd voor gewaakt dat zij altijd een beroep kunnen doen op noodopvang, medische en psychische zorg.⁴ En in verschillende persoonlijke situaties zoeken we naar lokale hulp of landelijke steun, waarbij we vaak de Tweede Kamerfractie inschakelen.⁵

Leefbaar

Er wordt voortdurend gemorreld aan de grenzen van het landelijke vreemdelingenbeleid. Neem de discussie over het voornemen illegaliteit strafbaar te stellen, wat zou betekenen dat we de meest kwetsbare mensen in nog benardere situaties zouden brengen. Groningen moet zich blijven uitspreken en inspannen om voor vreemdelingen perspectief te creëren. Vinger aan de pols te houden en agenderen. Het gemeentebestuur heeft zich op verschillende manieren, onder andere door een ferme opstelling tegen strafbaarstelling van illegaliteit. Het *don't ask, don't tell* beleid heeft ervoor gezorgd dat de afgelopen jaren kwetsbare vluchtelingen zijn opgevangen en noodzakelijke hulp hebben gekregen, zonder dat de confrontatie met het Rijk werd aangegaan.

Vanaf nu: zichtbaar, proactief en doelgericht

Maar het kan meer zichtbaar, proactief en doelgericht: juist nu de gemeente meer verantwoordelijkheden krijgt om de zorg aan Stadjsers goed te regelen. De gemeente heeft al de zorgplicht om kwetsbare, uitgeprocedeerde asielzoekers te helpen een opvang te bieden. Uitspraken van de Centrale Raad van Beroep zeggen ook dat kwetsbare personen een vangnet moet worden geboden en dat de gemeente dat ook daadwerkelijk moet gaan organiseren.

¹ <http://groningen.groenlinks.nl/pardon> en <http://ikbenkris.com/2013/06/15/pardon-maar-wat-een-gezeik/>

² <http://groningen.groenlinks.nl/node/89952> en <http://ikbenkris.com/2012/02/22/het-is-zo-gegaan-dat-ik-hier-ben/>

³ <http://groningen.groenlinks.nl/node/84869>

⁴ <http://groningen.groenlinks.nl/node/90567>

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=KGJlfzA7ZNk>: Samy heeft uiteindelijk een verblijfsvergunning gekregen!

Decentralisaties

De decentralisaties, waarbij de gemeente verantwoordelijk wordt voor een groot aantal zorgtaken, bieden kansen om dat nu eens proactief en doelgericht te organiseren. Proactief beleid zorgt er namelijk voor dat de zorgplicht niet telkens opnieuw door advocaten bij de rechter moet worden bevochten, maar dat deze is ingebed in een gemeentelijk juridisch kader.

Open blik

Het gaat hier over ongedocumenteerden: een, in dit plan, dynamisch begrip. Mensen met een onduidelijke verblijfstatus of een status waarbij het ingewikkeld is om opvang, zorg of steun te ontvangen; vallen onder deze groep. Door ook hier oog voor te hebben, krijgen we zicht op iedereen in kwetsbare situaties in onze regio – en kunnen we voor iedereen werken aan herstel en perspectief.

Het Groninger Actieplan Ongedocumenteerden is een compact plan met een, vooralsnog, achttal speerpunten.

1. Volledig en sluitend in de regio.

We blijven organisaties als Vluchtelingenwerk en INLIA steunen en vragen van hen een open blik. Dus wanneer iemand niet binnen de door de IND vastgestelde kaders valt, gaan we het gesprek toch aan en bieden we correcte informatie over wat er wel en niet mogelijk is. Omdat de gemeente Groningen als centrumgemeente een regiofunctie vervult, is samenwerking met andere gemeenten noodzakelijk. Gemeenten waar asielzoekerscentra gevestigd zijn, denk aan het Aanmeld- en Vertrekcentrum in Ter Apel, verdienen daarbij extra aandacht. Mensen die daar verblijven zullen namelijk van voorzieningen in de stad gebruik maken. Daarom: laten we in Groningen in ieder geval wél zorgen voor een sluitende keten.

2. Investeer en experimenteer.

Ook in en vanuit Groningen liggen er kansen om te experimenteren met nieuwe en andere methoden om mensen vrijwillig te laten terugkeren. Dat kan door proactief gemeentelijk beleid op te stellen dat niet alleen gericht is op

noodopvang, maar ook op het bieden van perspectief in Nederland of in land van herkomst. Op die manier kunnen good practises worden opgedaan. Mét perspectief. Dat kost tijd en betekent investeren.

3. Structureel.

We willen in Groningen geen mens noodgedwongen op straat. Ongedocumenteerden, waaronder jongeren en soms ook ouders met kinderen, zijn extra kwetsbaar en afhankelijk. Daar waar het Rijk de niet sluitende asielketen al jaren laat voortbestaan, gaat er niets boven Groningen. Toch? Dat betekent dat we in onze stad zorgen voor opvang en hulp. Hoe dan ook. Voor de toelating tot opvang en zorgvoorzieningen zou, zoals de Adviescommissie Vreemdelingenzaken adviseerde, een onafhankelijke commissie kunnen worden ingesteld.

4. Integraal.

De gemeente moet zoveel mogelijk nauw optrekken met het Rijk en met organisaties die zich om deze doelgroepen bekommeren en landelijk zoeken naar financieringsmogelijkheden. De samenwerking moet zich richten op het opstellen van hulpverleningstrajecten en op de invulling en uitvoering van het lokale beleid. Zo kunnen we samen komen tot humaner, effectiever en oplossingsgericht vreemdelingenbeleid, waarbij de verantwoordelijkheden worden gedeeld.

5. Bed. Bad. Brood.

We bieden ongedocumenteerden opvang aan wanneer zij te maken hebben met onveiligheid, mensenhandel of bijvoorbeeld huiselijk geweld. In de gedachte van bed, bad, brood is er een bed waar zij op kunnen slapen. Daarvoor moet plek worden gecreëerd binnen de maatschappelijke en vrouwenopvang in de stad. We wijzen hen niet de deur, maar bieden hen bescherming.

6. Veilig aangifte.

Een vrouw die aangifte doet van mensenhandel kan worden opgepakt. Een man die zich meldt bij burgerzaken omdat hij wil trouwen kan het land uit worden gezet. Ze hebben niets crimineels gedaan, maar deze angst maakt het voor hen onveilig in het kwadraat. Ongedocumenteerden moeten veilig aangifte kunnen

doen bij de politie en de burgerlijke stand. Wanneer er geen redenen zijn om hem of haar in bewaring te stellen – anders dan op grond van een ongedocumenteerde status – moet deze persoon weer vrij naar buiten kunnen. Staatssecretaris Teeven is hiervoor eind vorig jaar een pilot in Amsterdam gestart. Veilig aangifte doen is een mensenrecht en daarom willen we deze pilot bewaarheid zien in Groningen. Hier betekent voor iedereen: free in, free out.

7. En nu: Onderwijs.

Er is niets zo frustrerend als de hele dag niets kunnen doen, terwijl je handen jeuken en je hersens willen kraken. Daarom moet de gemeente gaan samenwerken met ROC's om het kapitaal van ongedocumenteerden te benutten en hen daarmee een toekomstperspectief te bieden. Waar dat dan ook is.

8. Zichtbaarheid.

Voor zichtbaarheid van de problematiek moet aan de verhalen van deze Groningers een stem worden gegeven. Hun verhalen moeten worden verteld. De gemeente dient daarom ruimhartig om te gaan met verzoeken van ongedocumenteerden als het gaat om discretionaire bevoegdheid. Daarnaast moet de gemeente in samenwerking met de culturele sector zoeken naar mogelijkheden deze verhalen daadwerkelijk een stem en gezicht te geven. Over wie hebben we het eigenlijk? En wat is hun verhaal?

Deze speerpunten zijn een aanzet voor een gemeentelijk actieplan, waarbij over de grenzen van de gemeente Groningen wordt gekeken. Met als doel: zichtbaar, proactief en doelgericht. De problematiek van ongedocumenteerden raakt een klein percentage mensen, heel diep. De onafhankelijke commissie die al werd genoemd zou ook moeten toezien op naleving van een dergelijk actieplan. Op die manier kunnen hiaten, perverse prikkels en tegenstrijdige belangen worden geconstateerd en aangepakt. Nodig om te kunnen werken aan: **perspectief**.

Maart 2014, Kris van der Veen.